

RZKA WKRA

mały przewodnik

RZKA WKRA

Malownicza i bardzo urokliwa, wijąca się wśród pól, łąk i lasów, czasem wrzynająca się w wysokie na kilka, kilkanaście metrów skarpy porośnięte drzewami iglastymi i liściastymi. Dostarcza schronienia, pożywienia i jest miejscem odpoczynku dla licznych gatunków flory i fauny. Przepływa przez dwa województwa, siedem powiatów i dwadzieścia gmin. Na wielu odcinkach niedoceniana pod względem walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i turystycznych.

Niegdyś rzeka Wkra wypływała z południowego stoku Dylewskiej Góry i dalej płynęła na południowy zachód przez jeziora Pancerz, Rumian i Zarybinek. Następnie za Tuczkami skręcała na zachód i przepływała przez jeziora: Tarczyńskie, Grądy i Zakroc. Po wypłynięciu z ostatniego kierowała się na południe do Ciburza i dalej do Nowego Dworu. W XIV wieku w okolicy Ciburza Krzyżacy przekopali sztuczny kanał i jej wodami zasilili rzekę Wel, później rzeki te zostały rozdzielone, a górny bieg Wkry stał się początkiem Welu.

Dzisiejsza rzeka Wkra swoje źródła ma w okolicach miejscowości Januszkowo, nieopodal jeziora Kownatki. Początkowo jako Nida, w postaci zarośniętego rowu melioracyjnego, płynie na południowy wschód w kierunku Rączek, następnie przepływa pod trasą S7 i kieruje się na Nidzicę. Przez miasto płynie już jako uregulowana mała rzeczka. Opuszczając Nidzicę kieruje się na południowy zachód i wpływa w wielkie obszary łąk i pól uprawnych, napotykając na swojej drodze liczne jazy i zastawki. Przed Działdowem przyjmuje wody Szkotówki i zmienia nazwę na Działdówka. Koryto rzeki rozszerza się do 4-5 metrów. Dalej przepływa przez Działdowo i jako uregulowany odcinek płynie na zachód, aż do Nowego Dworu mijając kolejne liczne jazy na swojej drodze. Od Nowego Dworu już pod właściwą nazwą, Wkra kieruje się na południe malowniczo meandrując przez Zieluń, Lubowidz, aż do Poniatowa. Poniżej Poniatowa zaczyna się ostatni uregulowany odcinek rzeki z jazami i progami wodnymi. Wkra sztucznie przekopany korytem płynie tak, aż do ujścia Mławki. Następne swoje kilometry pokonuje we właściwym korycie mijając Strzegowo, Głinojeck, Sochocin, Joniec i Pomiechówek. Po drodze przyjmuje liczne dopływy, do najważniejszych należą: Mławka, Wsiołka, Rosica, Łydynia,

Stowarzyszenie Nasza Wkra

Stowarzyszenie Miłośników i Sympatyków rzeki Wkry zostało założone latem 2014 roku. Celem Stowarzyszenia jest rozwój i wspieranie inicjatyw i działań w zakresie rozwoju działalności turystycznych, życia kulturalno-oświatowego i społeczno-gospodarczego, a w szczególności:

- ✓ popularyzowanie i rozwijanie turystyki kajakowej oraz wszelkiego rodzaju form aktywnego wypoczynku mając na uwadze ochronę przyrody i środowiska,
- ✓ tworzenie infrastruktury do sprawnego i bezpiecznego organizowania turystyki wodnej i lądowej,
- ✓ skupianie w swoich szeregach ludzi aktywnych społecznie, miłośników regionu, dorzecza Wkry, zainteresowanych jej historią, fauną i florą,
- ✓ współdziałanie w dziedzinie upowszechniania i rozwoju przedsiębiorczości, turystyki i sportu oraz krajoznawstwa,
- ✓ pielęgnowanie i ochrona rzeki na całym jej odcinku,
- ✓ ochrona interesów swoich członków.

Raciążnica, Płonka, Sona, Turka, Naruszewka i Nasielna. Do Narwi uchodzi poniżej Pomiechowa - w Nowym Dworze Mazowieckim.

Wkra jest rzeką typowo nizinną, charakteryzującą się niewielkim spadkiem w profilu podłużnym - około 0,5‰. Średni roczny przepływ Wkry w profilu Cieksyn wynosi 6,69 m³/s (Paczyński, Sadurski, 2007). Długość rzeki podawana w różnych publikacjach wynosi ok. 249,1 km, a jej dorzecze 5322 km². Według moich licznych obliczeń, na podstawie ogólnodostępnych map i pomiarów GPS, długość Wkry od źródeł w okolicach miejscowości Januszkowo, aż do ujścia za Pomiechowem do Narwi wynosi 263,6 km. Na całej swojej długości rzeka przepływa przez Równinę Mazurską, Wzniesienia Mławskie Równinę Urszulewską, Równinę Raciąską, Wysoczyznę Ciechanowską i Kotlinę Warszawską. Mija trzy rezerwaty przyrody. W okolicach Gołuszyna ociera się z lewej strony o rezerwat Gołuska Kępa. Poniżej Głinojecka przepływa przez rezerwat Dziektarzewo. Tuż przed Pomiechówkiem przecina na odcinku jednego kilometra rezerwat Dolina Wkry, który położony jest w Lasach Pomiechowskich.

Nazwa rzeki Wkry notowana była już w I połowie XI wieku i nie pochodzi od słowa „kra” - jak to często niektórzy tłumaczą. Spływająca rzeką kra po zimowych roztopach nie miała żadnego większego znaczenia na tak małej rzece. Językoznawcy doszli do wniosku, że Wkra pochodzi od pruskiego Yikru, co znaczy zwrotny, zwały, kręty. W „Falsyfikacji Mogileńskim” (ok. 1065 r.) pojawia się słowo „Nauchra”, które zdaniem badacza „Falsyfikatu” Józefa Płochy ma odnosić się do Wkry. Aleksander Brückner wywodzi nazwę rzeki od słowa Wiar, której nazwa z kolei pochodzi od Wjahor, Wjahra - co oznacza „kręty”, „krzywy”. Istnieją również zapiski mówiące, że nazwa rzeki może pochodzić od słowa „krza”, „krzów” czyli krzaków, którymi porastały brzegi rzeki.

Wkra, mimo że niezbyt szeroka, była rzeką spławną jeszcze w XIX wieku. Drewno spławiano do Narwi, a dalej do Wisły, ale jedynie wiosną, kiedy wody były wysokie. Rzeką zalewała wówczas olbrzymie połacie bagien, łąk i niżej położonych pól. Wody rzeki wykorzystywane były do celów przemysłowych. Wkra poruszała młyny, tartaki, folusze, które napędzane były przez koła wodne. Nad rzeką sytuowano też garbarnie. Rzekę traktowano również jako naturalny rezerwuuar wody pitnej dla ludzi i zwierząt oraz na potrzeby higieny osobistej.

Rzeka Wkra idealnie nadaje się na dłuższe i krótsze spływy kajakowe. Jest szlakiem miejscami nieco uciążliwym ale bardzo ładnym i ciekawym co sprawiło, że nad brzegami w wielu miejscowościach powstały mniejsze i większe wypożyczalnie kajaków. Szlak kajakowy Wkry jest wymarzony na spływy indywidualne, rodzinne i grupowe. Woda w rzece jest czysta, a w ciepłych miesiącach lipca i sierpnia również bardzo płytka, co sprawia, że prawie w każdym miejscu można się zatrzymać i skorzystać z kąpieli.

Zapraszamy wszystkich do poznawania uroków rzeki Wkry od jej źródeł, aż po ujście do Narwi.

Andrzej Świątkowski

WYPOŻYCZALNIE KAJAKOWE NA WKRZE I OBIEKTY AGROTURYSTYCZNE

Gospodarstwo Ekoagroturystyczne Ostoja - Joanna Mazurkiewicz
A Zieluń, ul. Piastowska 4A, 09-304 Lubowidz, tel. 507-398-814, 690-508-907
 www.ostojaeko.republika.pl, zielun-ostoja@wp.pl

Agro-Kajak Bieżany - Agnieszka Nyklewicz
B Bieżany 9, 06-540 Radzanów, tel. 606-971-243, 604-238-795
 www.kajaki-wkra.pl, nyklewicz@wp.pl

Agroturystyka ARKA - Wiesław Gralewicz
C Rydziń Włościański 10, 06-445 Strzegowo, tel. 604-859-123, 23 6130 963
 www.splywywkra.pl, gralewicz@o2.pl

Wypożyczalnia CYRANECZKA - Wioletta Szulc
D Gutarzewo 61/2, 09-110 Sochocin, tel. 793-704-800, 883-654-698
 www.kajakicyraneczka.pl, taniekajakowanie@onet.pl

Wypożyczalnia kajaków ORLIK - Przemysław Orłowski
E ul. Żeromskiego 23B, 09-110 Sochocin, tel. 600-974-103
 oskorlik@op.pl

Wypożyczalnia kajaków WAŻKA - Woźnicki Mirosław
F Kuchary Żydowski 2, 09-110 Sochocin, tel. 886-277-472, 23 661-27-94
 www.wazka.urlopwpolsce.pl, kajakiwazka@gmail.com

Kajakownia - Andrzej Kaftanowicz
G Bołecin 37, 09-110 Sochocin, tel. 696-192-898, 692-269-585
 www.kajakibolecin.pl, kajakownia@o2.pl

Wypożyczalnia kajaków KAJAKIWKRA Małgorzata Kacperska
H Idzikowice 6A, 09-110 Sochocin, tel. 669-504-820, 508-241-840
 stardance@vp.pl

Przystań Kajakowa KAJA - Jarosław Oporski
I Sobieski 8, 09-131 Joniec, tel. 505-501-767
 www.kaja-sobieski.pl, przystan@kaja-sobieski.pl

Przystań kajakowa EL-DAW - Wojciech Niepytalski
J ul. Płońska 50, 09-110 Sochocin, tel. 608-365-418
 Joniec 88b, 09-131 Joniec, tel. 602-318-227, 669-880-313
 www.eldawkajaki.pl, w.niepytalski@gmail.com

Przystań Kajakowa MRZONKA - Jacek Majewski
K Joniec 77, 09-131 Joniec, tel. 696-436-799
 www.kajaki-mrzonka.com.pl, kontakt@kajaki-mrzonka.com.pl

Agroturystyka – Studzianki - Jacek Sural
L Studzianki 110, 05-190 Nasielsk, tel. 603-604-011, 609-209-876
 kajakowesplywy@onet.eu, www.kajakowesplywy.eu

Wypożyczalnia kajaków AGAT - Agnieszka Klat
M Śniadowko 27, 05-180 Pomiechówek, tel. 697-703-985
 www.agat_kajaki.republika.pl, agata19_73@wp.pl

Wypożyczalnia kajaków Marco - Marek Pierzchała
N Śniadowko, 05-180 Pomiechówek, tel. 514-116-466
 www.kajaki-marco.pl, marekpierzchala@gmail.com

Wypożyczalnia kajaków Martin - Marcin Łuszczewski
O Śniadowko, 05-180 Pomiechówek, tel. 723-648-328
 www.kajakipomiechówek.pl, kontakt@kajakipomiechówek.pl

Chata nad Wkrą i Bar KOZA - Wojciech Madeyski
P Śniadowek, tel. 887-391-168
 www.chatanadwkra.smakowidla.pl, kontakt@smakowidla.pl

Zacisze Anny Korcz
R Czarnowo 230, 05-180 Pomiechówek, tel. 513-651-651
 www.mojezacisze.com, kontakt@zacisze-pomiechówek.pl

Wypożyczalnia Kajaków AQUASURF - Ewa Dzwonkowska
S 05-180 Pomiechówek, tel. 600-408-506
 www.pomiechówek-kajaki.pl, kontakt@pomiechówek-kajaki.pl

Wypożyczalnia łodzi i kajaków WIOSEŁKO
T ul. Wojska Polskiego 50H, 05-180 Pomiechówek, tel. 881 651 651
 www.wioselko.pl, rezerwacja@wioselko.pl

Wypożyczalnia kajaków ANMAR - Sawicki Mariusz
U 05-180 Pomiechówek, tel. 601-227-759
 www.kajaki-pomiechówek.pl, anmarkajakipomiechówek@gmail.com

Wypożyczalnia kajaków Plaża Twierdza Modlin - Piotr Dylewski
W ul. Mieszka I 6, 05-102 Nowy Dwór Mazowiecki, tel. 500-775-999
 www.kajaki.gwiazdeczka.pl, kajaki@gwiazdeczka.pl

Biuro Turystyki Aktywnej ZLOT - Andrzej Świątkowski
Z Łomna, ul. J. Kochanowskiego 186, 05-152 Czosnów, tel. 601-397-791
 www.kajaki-wkra.com, www.kajaki-wisla.pl, www.zlot.pl, biuro@zlot.pl

KILOMETRAŻ RZEKI WKRY

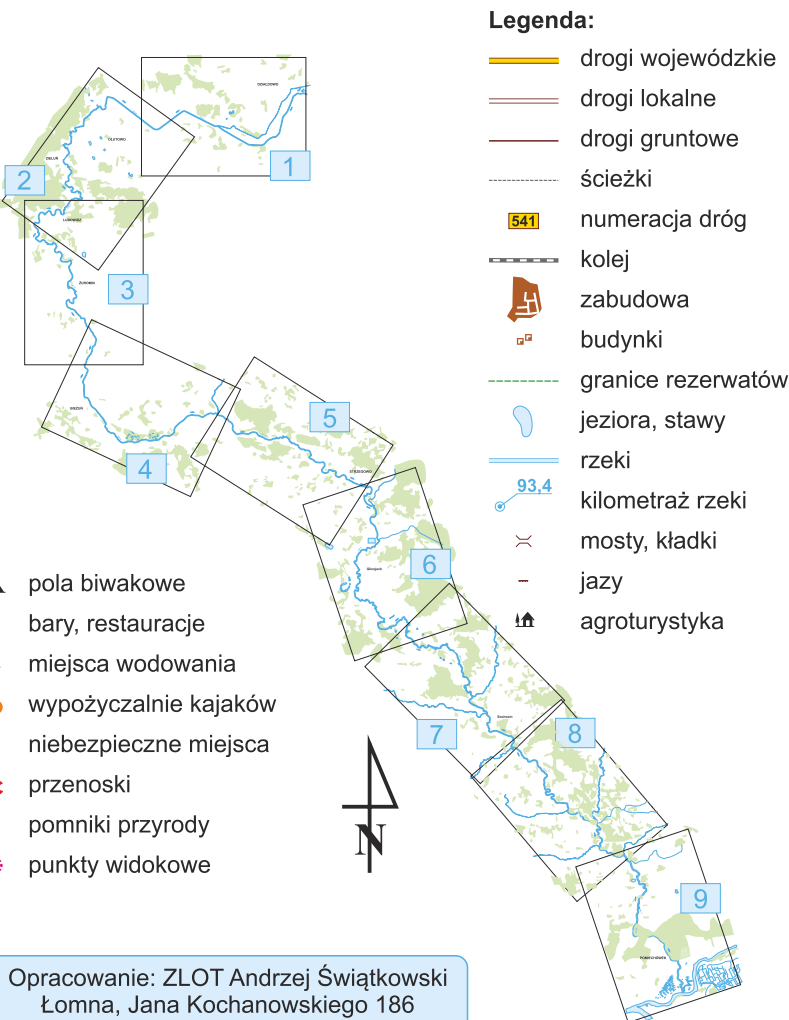
217,9 km - Działdowo, most na drodze wojewódzkiej nr 544.
 215,1 km - Most na drodze lokalnej Kurki - Księży Dwór.
 211,8 km - Zabudowania wsi Zakrzewo.
 207,9 km - Most na drodze lokalnej Gnojno - Prusinowo - Księży Dwór.
 206,7 km - Jaz żelbetowy, a tuż za nim próg wodny.
 204,2 km - Most na drodze lokalnej Gruszków - Gródki.
 202,1 km - Jaz żelbetowy, a tuż za nim próg wodny.
 201,0 km - Most na drodze lokalnej Jabłonowo - Przełęk Kościelny.
 197,5 km - Most na drodze lokalnej Dłutowo - Przełęk Duży.
 196,8 km - Jaz żelbetowy, a tuż za nim próg wodny.
 192,0 km - Most na drodze lokalnej Nowy Dwór - Nick.
 185,6 km - Most stalowo-drewniany w Przerodkach.
 182,7 km - Most drogowy w Zieluniu.
 179,0 km - Most na drodze lokalnej w Rudzie.
 169,9 km - Most drogowy w Lubowidzu, 0,5 km dalej przenoska prawą stroną.
 160,6 km - Bądzyn - most betonowy na drodze lokalnej.
 158,1 km - Wysoka skarpa - punkt widokowy.
 156,4 km - Most w Brudnicach, przenoska prawą stroną.
 150,8 km - Poniatowo, most na drodze wojewódzkiej nr 563.
 148,9 km - Jaz żelbetowy, a za nim próg o wysokości ok. 30-40 cm.
 145,7 km - Jaz żelbetowy.
 144,9 km - Na prawym brzegu wieś Młudzyn, 300 metrów dalej próg wodny.
 142,8 km - Strzeszewo, metalowa kładka dla pieszych.
 139,4 km - Biezuń, próg pod mostem drogowym, przenoska prawą stroną.
 138,9 km - Most na drodze wojewódzkiej nr 541 w Bieźuniu.
 137,4 km - Jaz żelbetowy, przenoska
 136,1 km - Most o konstrukcji metalowo-drewnianej w Myślinie.
 133,9 km - Próg wodny na palach Larsena.
 131,8 km - Most metalowy na lokalnej przeprawie.
 128,7 km - Jaz wodny, na ogół otwarty i spływalny.
 127,8 km - Mostek metalowo - drewniany.
 123,0 km - Most drogowy w miejscowości Drzazga
 122,1 km - Ujście spławnej rzeki Mławki.
 121,8 km - Jaz wodny, na ogół otwarty i spływalny.
 119,9 km - Most na drodze lokalnej w Radzanowie
 115,2 km - Most na drodze lokalnej w Bieźanach.
 109,6 km - Most na drodze lokalnej w Radzimowicach.

104,6 km - Most metalowo-drewniany w Rydzynie Włościańskim.
 100,5 km - Most drogowy w Strzegowie, 200 m. dalej jaz i przenoska.
 95,6 km - Z lewej strony mijamy mało widoczne ujście rzeczki Strugi.
 93,4 km - Unierzyż, most na lokalnej drodze do Giżyńka.
 89,1 km - Ujście osadnika oczyszczalni ścieków cukrowni Głinojeck.
 85,9 km - Most na drodze krajowej nr 60 Płock-Ciechanów w Głinojecku.
 85,6 km - Bystrze na jazie po dawnym młynie, przenoska prawą stroną.
 81,3 km - Jaz na elektrowni, przenoska.
 78,8 km - Most drewniany w miejscowości Wkra.
 71,0 km - Most na drodze lokalnej w Dziektarzewie
 62,8 km - Most na drodze lokalnej Goszczycie Średnie - Płaciszewo.
 58,4 km - Most na drodze lokalnej Malużyn - Smardzewo.
 56,0 km - Kępa, most o konstrukcji metalowo-drewnianej.
 51,5 km - Ujście rzeki Łydyni.
 51,1 km - Elektrownia w Gutarzewie.
 48,3 km - Z prawej strony ujście rzeki Raciążnicy.
 47,7 km - Most drogowy na drodze krajowej nr 50 w Sochocinie.
 41,7 km - Z prawej strony ujście rzeki Płonki.
 41,3 km - Elektrownia w Bołecinie, przenoska lewą stroną.
 41,0 km - Most w Bołecinie na drodze wojewódzkiej nr 632.
 37,2 km - Most w Sobieskach.
 30,1 km - Joniec, drewniany most na lokalnej.
 26,7 km - Ujście bardzo malowniczej rzeki Sony
 23,7 km - Mostem jednotorowej linii kolejowej nr 27.
 19,7 km - Z lewej strony ujście rzeczki Nasielnej,
 19,5 km - Most w Borkowie na drodze wojewódzkiej nr 571.
 17,1 km - Sztuczny próg w Błędowie po nieistniejącym już młynie.
 12,8 km - Most drogowy między wsią Goławice, a Śniadowkiem.
 8,2 km - Żelazno-drewniana kładka dla pieszych w Kosewku.
 4,1 km - Pomiechówek, most na drodze krajowej nr 62.
 3,9 km - Most kolejowy w Pomiechówku na linii nr 9.
 0,0 km - Ujście Wkry do Narwi, kierujemy się na prawo.

Kontynuując spływ rzeką Narew, po czterech kilometrach można dopłynąć do Plaży w Twierdzy Modlin. Znajduje się tu bardzo dobre miejsce na zakończenie spływu, a mając trochę czasu można zwiedzić Twierdzę Modlin.

Projekt dofinansowany ze środków Programu "Fundusz Inicjatyw Obywatelskich - Mazowsze Lokalnie" realizowanego przez Fundację Fundusz Współpracy, Stowarzyszenie BORIS oraz Stowarzyszenie Europa i My.

Opracowanie: ZLOT Andrzej Świątkowski
 Łomna, Jana Kochanowskiego 186
 05-152 Czosnów, tel. 22 78500101
 e-mail: biuro@zlot.pl

ISBN 978-83-942357-1-0